

Biblická hodina – 09.11.2023

Suspírium: „V úzkosti som si povedal: „Odvrhnutý som spreď tvojej tváre.“ Ty si však vypočul môj úpenlivý hlas, keď som k tebe volal o pomoc.“ (Ž 31,23) Amen.

Začiatočná pieseň: Žalm č. 89: 1-6. verše: „Spievať chcem na veky...“

Modlitba: Ďakujeme Ti, Bože náš nebeský, že Ty Svoju slávu zjavíš vlastnému ľudu. Odpusť nám, že pre nás každodenné skúmanie života zoberie veľmi veľa času. Buď k nám milostivý, aby sme nehládali vždy na praktiky tohto sveta, ale badali Tvoju lásku a štedrosť, ktorou nás prijímaš. Takto Ti zverujeme aj tento spoločný čas, keď otvárame Písmo Sväté. Daj, Pane náš, aby to Slovo, bolo účinné a živé pre naše duše. Prosíme, zober nám v myšlienkach sa vynárajúce problémy, aby sme sa ocitli naozaj pred Tebou a počuli od Teba Slovo života. Bez Tvojho požehnania ani jeden vyvolený nemôže zvestovať evanjelium vo svete, ale s radosťou berieme na seba služobný plášť a chceme vyznať, že Tvoje Slovo má silu a prináša ovocie tam, kde je úprimné prijatie, láska, pokoj a zhovievavosť. Daj nám i teraz svedectvo viery do srdc, aby sme skrze Tvojej vernosti mohli hlásať to, čo si nám vložil do nášho vnútra. Prosíme, drahý Kristus skrze Ducha Svätého, obdaruj naše spoločenstvo stonásobnou úrodou zrn, ktoré padli do dobrej pôdy. Kto má uši, nech počúva. Amen.

Biblický text: Kniha Kazateľa 3. kapitola, 9-22. verše: „Aký trvalý zisk zostane pracujúcemu z toho, s čím sa namáha? Všimol som si zamestnanie, ktoré dal Boh ľudským synom, aby sa ním zapodievali. Všetko krásne urobil vo svojom čase, aj večnosť im dal do mysle, ale dielo, ktoré Boh koná, človek od začiatku až do konca nevystihne. Spoznal som, že nie je pre nich nič lepšie, ako sa radovať a konať vo svojom živote dobro. Aj to, ak niekto môže jesť a piť a zakúsiť dobro popri svojej námahe, je Boží dar. Spoznal som, že všetko, čo Boh koná, trvá naveky. Nemožno k tomu nič pridať ani z toho nemožno ubrať, Boh tak urobil, aby sa ho ľudia báli. Čo je, je už dávno. Čo má byť, bolo už dávno. Boh však vyhladá i to, čo už zaniklo. Ďalej som videl pod slnkom: kde má byť právo, tam je svojvôľa; kde má byť spravodlivosť, tam je bezprávie. Pomyslel som si: „Spravodlivého aj svojvoľného bude súdiť Boh. Určil čas na každú príležitosť a na každý skutok.“ Pomyslel som si: „Je to kvôli ľudským synom, aby ich Boh skúšal, a tak videli, že je to s nimi ako so zvieratami. Veď údel ľudských synov a údel zvierat je rovnaký: ako zomrie jeden, tak zomrie i druhý, jeden dych je pre všetkých. Človek nemá prednosť pred zvieratami, lebo všetko je márnosť. Všetko ide na jedno miesto, všetko vzišlo z prachu a všetko sa do prachu vracia. Kto vie, či ľudský duch vystupuje nahor a duch zvierat zostupuje nadol do zeme?“ Videl som, že nie je nič lepšie, ako keď sa človek raduje z toho, čo koná, lebo to je jeho podiel, veď kto mu umožní, aby videl, čo bude po ňom?“

Milí bratia a drahé sestry v Pánovi Ježišovi!

9-15. verše: Rečnícka otázka kazateľa o viacerých veciach vypovedá. Ten úžitok, o ktorom hovorí, je zodpovedaná vo viacerých fázach pozorovania. Zamestnanie je tým podielom človeka, ktoré dostal od Boha. Je to námaha, je to drina, ale sama o sebe nie je to zlý úžitok. Patrí to k ľudskej existencii, že človek tvorí. Všetko, čo stvoril Boh, to je pekné a krásne. Jeho jednanie je na večnosť. Kazateľ teda pozná svedectvo o stvorení sveta. Je však dobré aj krásne zo strany človeka? Môžem sa kochať v tom, čo som vytvoril vo svojom zamestnaní? Môžem sa zadávať v tom, čo je pekné pre mňa v práci? Medzi Božím a ľudským je diametrálny rozdiel, ale aj človek je privolaný, aby zveľaďoval, čo Boh stvoril. Námaha je už výdobytkom hriechu, ale prečo by sme sa nemohli tešiť z toho, čo sme vytvorili? Aj apoštol Pavol sa s vierou v Boha namáhal... (viď. ITim 4,10) Kazateľ nás volá, aby sme sa pozreli na ten svet, ktorý tak pozvoľna, ľahko a z ničoho stvoril náš Hospodin. Všetko stvoril. Človeku do srdca Boh vložil večnosť, teda túžbu po poznaní, ktorá častokrát prekypuje láskou k svetu, a práve preto táto práca pre človeka sa stáva námahou a nie požehnaním. Človek totiž tiež chce všetko aj vytvoriť, ale aj vlastniť. Tu je chyba. Tu je zle nastavený systém, lebo to, o čom vie jedna generácia, to už pre druhú neznamena veľa. Naveky zostáva iba Boh. Večný je len Boh. Človek a jeho výtvory sa zdemolujú. Veď si len zoberme výhľad Bratislavy. V 60. rokoch 20. storočia to malo celkom iný vzhľad ako v súčasnosti. Boh tvorí všetko primerane a vhodný čas. Človek čas rozkúskuje a jeho výtvory sa menia. Ten istý umelec v mladosti a v starobe má iné priority, a to sa ukáže aj na plátne. Práve preto ľudská odpoveď na Božie stvorenie je radosť. Božie jednanie musíme prijať. Radovať sa a užívať i konať dobro vo svojich životoch. Odpoveďou človeka je prijatie Božích jednaní, nie opovrhnutie nimi. My nie sme dobrí, ale skrze Boha prijímame a užívame si dobro. Boh nám dopraje radosť zo života. Boh nám dopraje dobro a nato človek odpovedá i vlastným konaním. Človek teda zo dňa na deň zužitkuje Božie dary. Takto to má byť, hovorí kazateľ. Teda človek sa vyčerpáva v práci, ale pritom každý deň dostáva od Boha dary ako jedlo a pitie. Bežné veci sú dary Božie. Každodenné veci sú dary Božie. To, že mám kde spať, to že mám strechu nad hlavou, to, že mám prestretý stôl s jedlom a pitím, to ma musí viesť k tomu, aby som bol vďačný. To je Boží dar. To nie je odo mňa. To nie výsledok mojej práce. To si nezaslúžim, to je Boží dar. Skutočný úžitok toho, kto pracuje a snaží sa, je Boží dar. Tu vidíme, kto je človek a kto je Boh. Nakoniec kazateľ vyzná, že Boh je suverénny Hospodin. Teda nielen prijať dary Božie je dôležité, ale i dôsledne báť Hospodina. Kazateľ prvýkrát hovorí o bázni Božej. On je Dostačujúci a pritom Nemenný a Večný. Kazateľ takto vyjadruje svoju osobnú vieru. Práve preto, Boh, Ktorý je, bol a bude, je nadčasový a ľudská kapacita je dočasná. Pominuteľný človek a nepominuteľný Boh. Človek odchádza a Boh zostáva. Ten, Ktorý pretrváva, položil základ: „*Nik totiž nemôže položiť iný základ než ten, ktorý je už položený, a tým je Ježiš Kristus.*“ (IK 3,11) Všetko

prichádza a odchádza, ale „Boh je všetko vo všetkom.“ (IK 15,28) „Nebo a zem sa pominú, ale moje slová sa nepominú.“ (Lk 21,23) – hovorí Ježiš. V Bohu sa ukotví! Boha sa chopiť v každom čase, to je cieľ pre človeka, aby večnosť nebola len na dosah ruky, ale priamo v srdci prostredníctvom Ježiša Krista, Ktorý je kormidlom našej lode, teda cirkvi Božej a kotvou v živej viere v časových intervaloch žitia a bytia.

16-22.verše: Nakoniec kazateľ povoláva človeka z večnosti do prítomnosti, lebo veľa vecí sa deje pod slnkom. Miesto práva je bezprávie a na mieste spravodlivosti kľučí nespravodlivosť. Teda zlo je prítomné vo svete. Nevieme, kde sa takto pojednáva. Či je to Boží chrám v Jeruzaleme, či je to vo všeobecnosti Izrael, nie je to pre nás známe. Kazateľ to vie, a jemu to stačí. Vo všeobecnosti je to tak. Jediný spravodlivý súd existuje, a to Boží. Tam, kde sa prejavuje, Jeho súd, tam je spravodlivosť a tam je právo. Jeho súd je univerzálny a týka sa každého, i spravodlivého i nespravodlivého. Porozumieť povahám vecí a udalostí, že človek sa nikdy nezmení. Praktická múdrosť, ktorá vidí a badá pod slnkom povahové vlastnosti človeka. Kazateľ svojich vyučuje. Nečakaj nič dobré na zemi, tu spravodlivosti niet, dočkáš sa ho, ak Pánov deň príde. Prítomnosť je hmatateľná u kazateľa. On je skeptický, čo sa týka človeka. Porovnanie človeka a zvieratá má svoj etický rámec. Človek sa chová ako zviera. Negatívne hodnotí jeho vzťahy a jeho koniec ako o tom pojednáva aj žalmista: „Človek si v blahobyte ani neodpočinie, je ako zviera, ktoré hynie.“ (Ž 49,13) Kohelet človeka z večnosti ľahá naspäť, tam, kde je doma: „Ty si prekliaty smrťou, človeče. Záver kazateľa je jasný: „každý má ten istý údel.“ Nahliadni do nebies, ale vráť sa na zem, lebo tvoj údel je smrť. Osteň smrti (IK 15,58) je tvoj. Beznádejný človek, tvrdý a krutý osud, takto vidí kazateľ ľudstvo. Uvedomiť si svoje hranice. Uvedomiť si svoj život. Život je prikrátky na to, aby sme celý deň filozofovali, ako by to malo byť... Kazateľ v tvárou v tvár štiepi pravdu do očí ľudí: si smrteľný a berie to smrteľne vážne. To je jeho verdikt. Výhoda, benefit voči zvieratú je žiaden. Osud človeka a zvieratá je podobný ako osud múdreho a blázna. (viď. Kaz 2,14) Kazateľ naviaže na stvorenie človeka: Prach si... Z prachu vytvorený a sformovaný človek sa stáva živou bytosťou. Kazateľ pozná svedectvo žalmistu: „Keď skrývaš tvár, prelaknú sa; keď ich zbavuješ dychu, hynú, vracajú sa do prachu. Keď svojho ducha posielaš, sú stvorené, tak obnovuješ povrch zeme.“ (Ž 104,29-30) Človek teda musí prijať seba samého, aký je krehký, padlý a jeho koniec na tejto zemi je zjavný. Jeho dušu má v rukách Boh. Ako rozhodol o jeho počiatku, tak rozhodne aj o jeho konci. Kazateľ, nehovorí, že je to tak, ale je skeptický, ako to je s tým duchom a s tým telom človeka? Vieme, nevieme? Máme živú vieru v Ježišovi Kristovi, vo vzkriesenom Pánovi? Ak áno, poznáme jeho jednanie. Vieme, kto bol prvý? „Prvotina Kristus.“ (IK 15,23) Vieme, ako sa zjavil vlastným učeníkom. Vieme, ako to bolo s ním a ako to bude s nami? Skutočne

vieme? Nakoniec sa náš kazateľ vracia do večnosti. Nadčasové je radovať sa. On si váži prítomnosť. To isté si musíme vážiť i my, ale všetko nech je predobrazom toho, ako budeme s Kristom. Radovať sa tu a teraz, ale nie v ponímaní kazateľa, ale podľa učenia Ježiša Krista. Zváženie prítomnosti, áno, ale v pojatí našej nádeje v budúcnosti skrze Ježiša Krista. Teraz áno, a v budúcnosti tak. Radosť pre radosť. Radosť z Ježiša Krista. Radosť z vecí, ktoré majú nadčasové hodnoty: milosť, spása, večný život skrze Ježiša Krista. Už tu tak, ako to bude s ním. To je skutočná radosť. To nie je o ustarostenosti vo svete: čo dá s tým tu disponujem, ale o preradostnom súžití Krista a mňa. Už tu s ním v nadväznosti na budúcnosť. Ako tu, tak aj tam. Nie iba pod slnkom, ale v nebi, u Neho, kde nám pripravil miesto. Podľa kazateľa, čo je vyššie ako slnko, ako priestor a čas, to je zraku človeka zahalené. Práve preto, hovorí o vlastnej skúsenosti: videl som... Boh tým, čo ho milujú, pripravil to, „ako je napísané: Ani oko nevidelo, ani ucho nepočulo a čo ani do ľudského srdca nevstúpilo.“ (IKor 2,9) Ježiš nám umožnil, aby sme videli, čo bude po nás.

Biblický text: Kniha Skutky apoštolov 24. kapitola, 10-21. veršov: „*Keď mu miestodržiteľ dal pokyn, aby hovoril, Pavol povedal: „Viem, že už veľa rokov si sudcom tohto národa. Preto svoju obhajobu prednesiem s pokojnou myslou. Sám si môžeš overiť, že to nie je viac ako dvanásť dní, čo som prišiel do Jeruzalema pokloniť sa Bohu. A ani v chráme, ani v synagógach, ani v meste ma nepristihli, že by som sa s niekým prel, tobôž, že by som poburoval dav. A nemôžu to dokázať ani tí, čo teraz na mňa žalujú. Priznávam sa ti však k tomu, že slúžim Bohu svojich otcov podľa zásad učenia, ktoré nazývajú sektou, a že verím všetkému, čo je napísané v Zákone a u Prorokov. Mám nádej v Boha, že bude vzkriesenie spravodlivých i nespravodlivých, ktoré očakávajú aj oni. Preto sa aj ja usilujem o to, aby som mal vždy svedomie bez úhony pred Bohom i pred ľuďmi. Po viacerých rokoch som prišiel, aby som odovzdal svojmu národu hmotné milodary a aby som priniesol obety. Pri tomto ma – ale bez zástupu a bez hluku – našli očisteného v chráme niektorí Židia z Ázie. Oni by tu mali byť pred tebou a žalovať, ak majú niečo proti mne. Alebo nech ti aj títo povedia, akú nepravosť na mne našli, keď som stál pred veľradou. Nič, iba ten jediný výrok, ktorý som vykrikol, stojac pred nimi: „Dnes ma súdite pre zmŕtvychvstanie.““*

Milí bratia a drahé sestry v Pánovi Ježišovi!

Obhajoba apoštola Pavla sa začína s prvou požiadavkou, ktorá je, aby miestodržiteľ videl, prečo on vlastne prišiel do Jeruzalema. Účelom jeho cesty nebolo podnecovať, podpichovať alebo sprisahania vytvárať, ale modliť sa v Jeruzaleme. Aký rozdiel! Pri stredovekých mestských bránach boli pustovníkovi, ktorý vstupoval do mesta, položené dve otázky: Kto si a čo si žiadaš? Obyvatelia Jeruzalema, presnejšie Židia sa Pavla boja, ale Pavol je slobodný človek.

Nezávislý a nestrachuje sa. Nechce ubližovať ani ničiť, chce pomáhať. Neprichádza s takým úmyslom, ako ho očiernili v Ázii. Aký je tvoj cieľ, aký je váš zámer v cirkevnom zbore? Aký je tvoj cieľ, keď ako človek, spoločník, sused, susedka vstupuješ do nepoznaného spoločenstva? Pripusťme si k srdcu, že aj medzi múrmi kostola vládne neistota vo vzťahu jeden k druhému. Bojíme sa jeden druhého. Drahí bratia a milé sestry, musíme vedieť, že náš život nie je ako šachovnica, kde každý vystupuje ako kráľ a kráľovná. Božie vedenie je smerodajné, lebo „*v ľudskom srdci je síce veľa zámerov, no rozhodnutie Hospodina pretrvá.*“ (Prís 19,21) Musíme vedieť, že za mnohými ľudskými úmyslami je požehnaná iba Pánova vôľa. Slúžiaci v chráme, v synagógach a v meste ako takom mohli dosvedčiť, že čím sa zaoberal apoštol Pavol v Jeruzaleme. Modliť sa. Vykonávať službu. Pánove deti sa zaoberajú s Hospodinovými vecami. Drahý brat a milá sestra! Kamkoľvek sa obrátiš, čokoľvek spravíš, nikdy nezabudni, že Boh koná skrze teba. Ty Ním nepohneš, ale On Ťa posielal. Pokloniť sa Bohu znamená poslušne Ho slúžiť.

Ďalšie obvinenie proti nemu bolo, že propagoval novoty. O vernom Bohu hovorí inak. Pavol však toto obvinenie odmieta. Pavlovo svedectvo je vyznaním jeho osobnej viery, a to sa zhoduje s vyznaním Božieho ľudu. Slúži jedinému pravému Bohu, Ktorý je Bohom jeho otcov. On a komunita židovská veria v rovnaké pravdy. Pre neho je autoritatívnym spisom aj zákon a aj proroci. Jeho nádej sa zhoduje s nádejou Izraela: vzkriesenie spravodlivých a bezbožných. Pred jeho očami sa vznáša rovnaký cieľ s vyvoleným národom: s čistým svedomím môžu stáť pred Pánom a ľuďmi. Apoštola Pavla preto nemožno nazvať novátorom, keďže verne zachováva vieru svojich predkov. Jeho uctievanie Boha, jeho viera, jeho nádej a jeho cieľ sa nelíšili od ostatných. Je nasledovateľom cesty a neoblomným pokračovateľom Starého zákona, veď Písmo vydáva svedectvo o Pánovi Ježišovi Kristovi, v Ktorom sa naplnili Božie zaslúbenia. Aká známa situácia. Keď je všetko rovnaké, všetko to isté, a predsa ním opovrhujú a odcudzujú ho. Jeho vyznanie ho dokazuje a ospravedlňuje. V tomto svete nepotrebujeme slogany, ale skutočný stav srdca. Keď sme obvinení, musíme každému vystaviť účet o sebe, svoje vnútro, svoj vzťah s Bohom. Každý chce vedieť, čo je v našom živote dôležité. Kam patríš, čo vyznávaš, čo tvrdíš. Pavlovo svedectvo je úprimné a jasné. Zbožný človek je ospravedlnený Bohom, ktorý Ho miluje. Zbožný človek sa usiluje o mier, pretože vie, že pokoj je realitou len vtedy, keď zvíťazí sila lásky, nie láska moci. Kto nemiluje, nevyhráva. Milý brat a drahá sestra! Nedovoľ, aby nad tebou zvíťazilo zlo, ale premáhaj zlo dobrom. Verne zachovávaj to, čo ti Boh zveril, a tľmoč každému posolstvo, ktoré ti vložil do srdca pravý Boh. Dôležité je posolstvo: Ježiš ňa zachránil! Ježiš ňa miluje! Ježiš ma vyviedol z väzenia hriechu – preto Ho žehnám navždy!

Posledným obvinením je znesvätenie chrámu. Apoštol Pavol vstúpil do jeruzalemského chrámu z náboženských dôvodov a našli ho tam Židia

pochádzajúci z Ázie. Chcel dať almužnu a očistiť sa od vlastných hriechov. Chce to robiť tak, ako sa to naučil. Je tu miesto pre každého. V chráme. Kostol je miestom očisty. Kto sem nepríde kvôli sebe, prichádza na nesprávne miesto. Tu netreba hľadať toho druhého, ale nájsť sa cez Boha. Tu sa netreba pozeráť jeden na druhého, ale počúvať a chápať Pánov plán, ktorý istotne smeruje aj k nám. Pavol sa v chráme staral o seba, skrášľoval si dušu a pripravoval ju na službu. Chrám Boží je miestom duchovného skrášľovania, kde môžeme všetko prenechať Bohu a vziať si so sebou všetko, čo potrebujeme k okysličovaniu každodenného života. Kým nedôjde k zmene srdca, staráme sa len o druhých, ale nie o seba. Drahý brat! Milá sestra! „*Neutláčaj svojho blížneho ani ho neolupuj!*“ (IIIMojž 19,13a) „*ale radšej v pokore pokladaj iných za vyšších od seba.*“ (Flp 2,3) Apoštol Pavol sa snažil pred Bohom prejavíť úctu svojmu ľudu. Prečo sa však jeho protivníci nedostavili pred súd? Držia sa ďalej, žalobcovia ustupujú a mlčia. Pred Bohom všetci mlčia, pred miestodržiteľom vykrikujú. Pred nebeskou legitimáciou všetci mlčia, zahalení do ticha. Netrúfa si vziať na seba zodpovednosť nikto z nich. Jeho slovo bolo počuť len dovtedy, kým nemalo váhu a stávk. Teraz sa každý utiahne do svojej jaskyne a spí zimný spánok. Taký si? Taká si? Apoštol Pavol žije a prežije i tento výsluch. On však nechce ujsť pred otroctva, trpel už vo väzení, trpel v zajatí, nebojí sa zobrať okovy pre Krista a nebojí sa postaviť zoči-voči svojim žalobcom. Chce niečo iné. Chce pravdu, pretože ju pozná už v Ježišovi. Vie, aká je pravda. Pravdou je, že problémom je tu vzkriesenie mŕtvych. Farizeji už proti nemu nestanovili proti nemu žiadne nároky, stiahli všetky obvinenia, ale saduceji, ktorí popierajú vzkriesenie, mu to vytkli. Apoštol Pavol vie, aká je pravda. Apoštol Pavol prijal obvinenie: Pre zmŕtvychvstanie. Zaujímalo by ma, môj drahý brat! Vieš, aká je pravda o tebe, o tvojom živote, o tvojej službe, o tvojej duši, o tom, aké bude zmŕtvychvstanie? Viete, aká je pravda o vás pred Pánom a pred ľuďmi? Viete?

Záverečná modlitba: Vyzývam milých bratov a drahé sestry, aby sa doma vo svojej tichosti pomodlili za to, čo Vás povzbudilo, alebo za tú slabosť, ktorú ste vyrozumeli pri čítaní biblického textu.

Modlitba Pánova

Požehnanie: „Takisto aj Duch prichádza na pomoc našej slabosti. Veď nevieme ani to, za čo sa máme modliť. Ale sám Duch sa za nás prihovára nevysloviteľnými vzdychmi.“ (R 8,26) Amen.

Záverečná pieseň: Chválospev č. 605: „Slnce spravodlivosti...“